

Súd: Okresný súd Dunajská Streda
Spisová značka: 6C/195/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2214202798
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 01. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Michal Novotný
ECLI: ECLI:SK:OSDS:2016:2214202798.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Dunajská Streda samosudcom Michalom Novotným v spojených právnych veciach žalobkyne: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., IČO: 35 807 598, so sídlom Pribinova 25, Bratislava, zastúpenej: Fridrich Paľko, s.r.o., advokátka kancelária, Bratislava, proti žalovanej: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

- I. Žaloby vo všetkých spojených veciach o zaplatenie celkovo 2.196 € sa zamietajú.
- II. Žalovanej sa náhrada trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobami došlými 27. septembra 2012 pôvodne Okresnému súdu Galanta (neskôr v dôsledku vylúčenia sudcov Okresného súdu Galanta postúpené tunajšiemu súdu a spojené jeho uznesením č. k. 6 C 195/2014-60 na spoločné konanie) sa žalobkyňa domáhala voči žalovanej zaplatenia náhrady škody a nemajetkovej ujmy vo výške uvedenej vo výroku rozsudku a tiež vydania medzitýmneho rozsudku, ktorým by sa deklarovalo porušenie jej práv. V žalobe predniesla, že ako veriteľka navrhla súdnemu exekútorovi vykonanie exekúcie voči viacerým svojim dlžníkom (uvedeným ďalej) na základe rozhodcovských rozsudkov vydaných stálym rozhodcovským súdom. Súdny exekútor požiadal Okresný súd Galanta ako exekučný súd o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Hoci žiadosť spĺňala všetky zákonné náležitosti a súd mal podľa žalobkyne rozhodnúť o udelení poverenia do 15 dní od jej doručenia, rozhodol o ňom až po uplynutí tejto lehoty s výrazným omeškaním, hoci vec podľa nej nebola právne zložitá a nevyžadovala si spoluprácu s účastníkmi konania. Konkrétne išlo o exekúcie voči povinným M. A. (žaloba pôvodne vedená na tun. súde pod sp. zn. 6 C 195/2014), L. C. (pôvodne sp. zn. 9 C 184/2014), T. K. (pôvodne sp. zn. 5 C 237/2014) a Q. P. (pôvodne pod sp. zn. 5 C 264/2014). Postup Okresného súdu Galanta ako exekučného súdu v týchto veciach považovala žalobkyňa za nesprávny úradný postup v zmysle § 10 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci v znení neskorších predpisov, v dôsledku ktorého jej vznikla majetková škoda ako náhrada účelných výdavkov spojených so správou a vymáhaním uplatňovanej pohľadávky za obdobie tvrdených prietahov, ktorú žalobkyňa paušalizovala, a nemajetková ujma, ktorú žalobkyňa vyčíslila v peniazoch s poukazom na sumy primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré podľa nej priznáva Ústavný súd SR v podobných prípadoch a ktoré podľa žalobkyne predstavuje približne 660 € za jeden rok prietahov. Dôvody na náhradu nemajetkovej ujmy videla žalobkyňa v tom, že oneskorené zamietnutie žiadosti o udelenie poverenia jej znemožnilo včas realizovať kroky na mimosúdne vymoženie svojich nárokov. Jej právu tak nebola poskytnutá súdna ochrana v zákonom predpokladanej kvalite a peňažná náhrada nemajetkovej ujmy je tak jedinou vhodnou satisfakciou. Svoje nároky uplatnila voči žalovanej v žiadosti o predbežné prerokovanie nároku, tá však do dňa podania žaloby nereagovala.

2. Žalovaná vo svojom obsiahlom vyjadrení (z ktorého súd vyberá len časti relevantné pre toto konanie) žiadala o zamietnutie žalôb v celom rozsahu. Pritom predovšetkým namietla, že žaloby (ktorých

žalobkyňa podala niekoľko desiatok tisíc v celej SR) sú zmätočné s nesprávne označenými údajmi o exekučných konaniach, v dôsledku čoho žiadala o ich odmietnutie. Rovnako podľa žalovanej nebol jasný ani titul uplatňovaných nárokov. Žalovaná priznala, že žiadosť o predbežné prerokovanie uplatnených nárokov bola podaná 23. apríla 2012, no žalobkyňa pri predbežnom neposkytla potrebnú súčinnosť a fakticky tento proces zmarila. Žalovaná tak nároky nepovažuje za predbežne prerokované. Navyše, žaloby boli na súd podané už 27. septembra 2012, teda pred uplynutím zákonnej šesťmesačnej lehoty predbežného prerokovania, v dôsledku čoho boli podľa žalovanej podané predčasne. Žalovaná s odkazom na judikatúru tvrdila, že keďže predbežné prerokovanie nároku predstavuje hmotnoprávnu podmienku uplatnenia nároku na súde, predčasne podané žaloby majú byť zamietnuté.

Podľa žalovanej sa na rozhodovanie o udelení poverenia na základe rozhodcovského rozsudku nevzťahovala 15dňová lehota už od 1. júna 2010, v dôsledku čoho v tomto prípade nemožno postup súdu, ktorý túto lehotu nedodrжал, považovať za nesprávny úradný postup. Navyše sa podľa žalovanej zákonná 15dňová lehota vzťahovala len na vydanie poverenia, nie na zamietnutie žiadosti.

K tvrdeným prieťahom v exekučných konaniach žalovaná predovšetkým namietla, že podľa zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom od 1. januára 2013 možno pri posudzovaní prieťahov vychádzať len (zjednodušene povedané) z výsledkov konania o sťažnosti na prieťahy pred príslušnými orgánmi. Žalobkyňa podľa žalovanej nepreukázala podanie sťažnosti na prieťahy. Podľa žalovanej je navyše existenciu prieťahov oprávnený posúdiť len orgán konajúci o sťažnosti na prieťahy (predseda súdu, Ústavný súd SR), nie iný súd, keďže takýto postup by bol aj v rozpore s inštančným princípom v súdnictve, kedy by existenciu prieťahov pred vyšším súdom preskúmaval nižší súd. V tejto súvislosti žalovaná namietla aj premlčanie tých nárokov, kde k uplynutiu 15dňovej lehoty pred 23. aprílom 2009. Žalovaná spochybnila aj výšku škody, ktorej výšku žalobkyňa musí preukázať vo vzťahu ku každému konkrétnemu exekučnému konaniu, od čoho ju neoslobodzuje ani množstvo podaných žalôb a ťažkosti pri jej vyčíslení. Paušalizovaná náhrada za správu a vymáhanie pohľadávky podľa žalobkyne nie je ani skutočnou škodou, ani ušlým ziskom, ktoré sa nahrádzajú v zmysle § 17 ods. 1 zákona č. 514/2013 Z. z., pretože tieto náklady by jej vznikali bez ohľadu na tvrdené prieťahy v exekučných konaniach. Žalobkyňa podľa žalovanej nepreukázala ani osobitné dôvody, kvôli ktorým by jej bolo treba priznať náhradu nemajetkovej ujmy, pričom žalovaná poukázala najmä na to, že žalobkyňa je právnická osoba, na ktorú nemožno automaticky vzťahovať takéto dôvody uplatňované pri fyzických osobách. Vo vzťahu k žalobkyňi pritom žalovaná osobitne poukázala na to, že žalobkyňa si uplatňovala pohľadávky voči spotrebiteľom na základe zmluvných podmienok, ktoré boli v rozpore s normami na ochranu spotrebiteľa, na čo upozornila aj Európska komisia vo svojom liste Slovenskej republike, ktorého kópiu žalobkyňa priložila. Uplatňovanie nároku na náhradu škody, ktorá mala vzniknúť v súvislosti s takto negatívne vnímanou podnikateľskou činnosťou žalobkyne, považuje žalovaná za rozporné s dobrými mravmi.

3. Súd nariadil na prerokovanie veci pojednávanie (§ 115 ods. 1 O. s. p.), na ktoré sa účastníčky nedostavili. Žalovaná sa ospravedlnila, o odročenie však nežiadala a súhlasila s pojednávaním v jej neprítomnosti. Žalobkyňa prostredníctvom právneho zástupcu žiadala o odročenie z dôvodu, že podala návrh na prerušenie konania. Tomuto návrhu súd nevyhovel. Podľa § 111 ods. 1 O. s. p. platí, že ak je konanie prerušené, neplynú lehoty a nevykonávajú sa pojednávania. Prekážkou konania pojednávania je teda až právoplatne prerušené konanie. A contrario možno z tohto ustanovenia vyvodiť, že kým konanie nie je prerušené, pojednávania sa vykonávajú. Preto už samotný návrh na prerušenie konania nemôže mať za následok, že by súd nemohol konať pojednávania. Zákon nepriznáva návrhu na prerušenie odkladný účinok, keďže by mu tým v podstate priznával účinky samotného prerušenia. Takýto postup by umožňoval ktorémukoľvek účastníkovi návrhmi na prerušenie konania obštruovať konanie. Okrem toho treba poukázať aj na to, že zákon nezakazuje rozhodnúť na pojednávaní aj o návrhu na prerušenie. Pojednávanie teda môže slúžiť okrem iného aj prejednaniu tohto návrhu. Z týchto dôvodov nemožno samu okolnosť, že bol podaný návrh na prerušenie konania, považovať za dôležitý dôvod, ktorý by oprávňoval účastníka odmietat' účasť na pojednávaní.

Súd tak žiadosti žalobcu nevyhovel a pojednával v neprítomnosti oboch účastníkov (§ 101 ods. 2 O. s. p.). Na pojednávaní vykonal dokazovanie obsahom exekučných spisov uvedených ďalej a znaleckým posudkom Znaleckého ústavu Ekonomickej univerzity v Bratislave č. 1/2014 zo 17. januára 2014 a v spojení s uznanými, resp. nespornými skutočnosťami (§ 120 ods. 3, § 153 ods. 1 O. s. p.) zistil tento

skutkový stav:

a) V pôvodnej veci 6 C 195/2014: Žalobkyňa uzavrela zmluvu o úvere s dlžníkom M.P. A., r. č. XXXXXX/XXXX. Keďže dlžník svoj záväzok neplnil, žalobkyňa uplatnila svoje nároky na Stálom rozhodcovskom

súde pri spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s. Tento rozhodcovský súd konajúci rozhodcom JUDr. Miroslavom Ráčom vydal rozhodcovský rozsudok č. SR 07966/08, ktorým zaviazal dlžníka zaplatiť žalobkyni sumu 19.461 Sk s úrokom z omeškania a trovami konania. Žalobkyňa následne 11. decembra 2008 spísala u exekútora JUDr. Rudolfa Krutého návrh na vykonanie exekúcie, ku ktorému priložila tento rozhodcovský rozsudok. Na základe toho súdny exekútor 8. januára 2009 doručil Okresnému súdu Galanta žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie pod sp. zn. 13 Er 3/2009, ktoré mu súd 16. januára 2009 udelil.

b) V pôvodnej veci 9 C 184/2014: Žalobkyňa uzavrela zmluvu o úvere s dlžníkom Ľudovítom Kulinom, IČO: 44 267 142. Keďže dlžník svoj záväzok neplnil, žalobkyňa uplatnila svoje nároky na Stálom rozhodcovskom súde pri spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s. Tento rozhodcovský súd konajúci rozhodcom JUDr. Miroslavom Ráčom vydal rozhodcovský rozsudok č. SR 01071/10, ktorým zaviazal dlžníka zaplatiť žalobkyni sumu 562 € so zmenkovým úrokom, zákonným úrokom a trovami konania. Žalobkyňa následne 22. apríla 2010 spísala u exekútora JUDr. Rudolfa Krutého návrh na vykonanie exekúcie, ku ktorému priložila tento rozhodcovský rozsudok. Na základe toho súdny exekútor 23. júna 2010 doručil Okresnému súdu Galanta žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ktoré mu súd po vyžiadaní podkladov z rozhodcovského súdu udelil 25. januára 2011 pod sp. zn. 15 Er 595/2010.

c) V pôvodnej veci 5 C 237/2014: Žalobkyňa uzavrela zmluvu o úvere s dlžníkom T. K., r. č. XXXXXX/XXXX. Keďže dlžník svoj záväzok neplnil, žalobkyňa uplatnila svoje nároky na Stálom rozhodcovskom súde pri spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s. Tento rozhodcovský súd konajúci rozhodcom JUDr. Miroslavom Ráčom vydal rozhodcovský rozsudok č. SR 07230/08, ktorým zaviazal dlžníka zaplatiť žalobkyni sumu 18.280 Sk s úrokom z omeškania a trovami konania. Žalobkyňa následne 26. októbra 2008 spísala u exekútora JUDr. Rudolfa Krutého návrh na vykonanie exekúcie, ku ktorému priložila tento rozhodcovský rozsudok. Na základe toho súdny exekútor 11. novembra 2008 doručil Okresnému súdu Galanta žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ktoré mu súd udelil 13. novembra 2008 pod sp. zn. 25 Er 790/2008.

d) V pôvodnej veci 5 C 264/2014: Žalobkyňa uzavrela zmluvu o úvere s dlžníkom Q. P., r.č. XXXXXX/XXXX. Keďže dlžník svoj záväzok neplnil, žalobkyňa uplatnila svoje nároky na Stálom rozhodcovskom súde pri spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s. Tento rozhodcovský súd konajúci rozhodcom JUDr. Miroslavom Ráčom vydal rozhodcovský rozsudok č. SR 07377/08, ktorým zaviazal dlžníka zaplatiť žalobkyni sumu 7.740 Sk s úrokom z omeškania a trovami konania. Žalobkyňa následne 31. októbra 2008 spísala u exekútora JUDr. Rudolfa Krutého návrh na vykonanie exekúcie, ku ktorému priložila tento rozhodcovský rozsudok. Na základe toho súdny exekútor 1. decembra 2008 doručil Okresnému súdu Galanta žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ktoré mu súd 3. decembra 2008 udelil pod sp. zn. 25 Er 844/2008.

c) Spoločne k obom veciam: Žalobkyňa 23. apríla 2012 doručila žalovanej žiadosti o predbežné prerokovanie vyššie uvedených nárokov. Počet zamestnancov žalobkyne v jednotlivých štvrtrokoch rokov 2009 až 2012 bol približne o 30 až 50 % vyšší oproti prvému štvrtroku roka 2008 a náklady na ich mzdy boli v týchto obdobiach vyššie o 40 až 100 %. V rokoch 2009 až 2012 rástli aj výdavky žalobkyne na poštovné, na tlač a na správu informačného systému. Nepodarilo sa však ustáliť, čo bolo príčinou tohto nárastu.

5. Takto zistený skutkový vyplýva z vykonaných dôkazov, hodnotených vo vzájomnej súvislosti (§ 132 O. s. p.):

a) K skutkovému záveru o tom, že žalobkyňa podala žiadosti o predbežné prerokovanie uplatnených nárokov, dospel súd po uvážení viacerých skutočností: Predovšetkým, žalovaná (Ministerstvo spravodlivosti SR) uznala, že jej bolo v krátkom časovom rozmedzí doručených niekoľko desiatok tisíc žiadostí o predbežné prerokovanie. Súd aj na základe skúseností s vecami prerokúvanými pred ním je presvedčený, že žalobkyňa svoje podania generuje z jednotnej počítačovej databázy vecí, čomu nasvedčujú mechanicky dopĺňané údaje do inak šablónovitých podaní a opakujúce sa rovnaké chyby (spôsobené zrejme nesprávnym nastavením pri tvorbe zostáv z tejto databázy). Na základe toho súd považuje za hraničiace s istotou, že rovnakým spôsobom žalobkyňa generovala aj žiadosti o predbežné prerokovanie a že je teda takmer vylúčené, aby žalobkyňa tento nárok nebola uplatnila žiadosťou o predbežné prerokovanie. Z rovnakého dôvodu (presvedčenie na základe skutočností známych súdu z

úradnej činnosti o spôsobe práce žalobkyne) súd zamietol návrh žalobkyne na vykonanie dôkazu spismi Ministerstva spravodlivosti SR o predbežnom prerokovaní, keď takýto dôkaz nepovažoval za potrebný. Navyše by vykonávanie takéhoto dôkazu bolo aj zrejme nevhodné, keď žalovaná sama uvádza, že žiadostí bolo podaných niekoľko desiatok tisíc a najsť v nich práve tú týkajúcu sa tohto nároku by si zrejme vyžiadalo rezerváciu značných kapacít na strane žalovanej. Súd na tomto mieste len pripomína, že ak by nebol na základe iných dôkazov a skutočností známych z úradnej činnosti presvedčený o podaní žiadosti o predbežné prerokovanie, takýto dôkaz by musel vykonať. Treba totiž prisvedčiť žalobkyni, že nebolo jej povinnosťou vyhotovovať si kópie alebo archivovať doručky k podaným žiadostiam, keďže ich existenciu skutočne môže dokazovať spismi žalovanej. Za daných okolností (aj vzhľadom na celkový výsledok konania) by však takéto dokazovanie nebolo účelné.

b) Ku skutkovým záverom ohľadom zvýšených nákladov žalobkyne na mzdy zamestnancov, na poštovné, na tlač a na správu informačného systému došiel súd zo znaleckého posudku č. 1/2014, ktorého faktickú správnosť v tomto smere súd nespochybňuje. Z uvedeného znaleckého posudku však podľa súdu v žiadnom prípade nevyplýva, že tieto zvýšené náklady sú v príčinnej súvislosti práve s tými troma exekučnými konaniami, ktoré sú predmetom tohto konania a v ktorých malo podľa tvrdenia žalobkyne dôjsť k prieťahom (t. j. 13 Er 3/2009, 15 Er 595/2010, 25 Er 790/2008 a 25 Er 844/2008). Pri hodnotení tohto dôkazu súd vyšiel z týchto úvah:

Predovšetkým, znalecký posudok č. 1/2014 nie je dôkazným prostriedkom v zmysle § 127 O. s. p. (tzv. úradný znalecký posudok), keďže ho nepodal znalec ustanovený súdom, ale znalec poverený a odmeňovaný účastníkom konania (žalobkyňou; tzv. súkromný znalecký posudok). Podľa ustálenej súdnej praxe (napr. rozhodnutie 3 Cdo 16/2012, ale aj judikáty R 22/1979 a R 31/1993) takýto znalecký posudok treba považovať za listinu a dôkaz ním vykonávať v zmysle § 129 O. s. p., teda oboznámením (ak nejde o niektorú z výnimiek podľa § 129 ods. 1 časti vety za bodkočiarkou O. s. p.). Rozdiel medzi úradným a súkromným znaleckým posudkom sa prejavuje aj v jeho hodnotení a najmä v možnostiach súdu nahrádzať jeho obsah vlastným posúdením. Úradný znalecký posudok si súd v zmysle § 127 ods. 1 O. s. p. nechá podať, ak závisí rozhodnutie od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné znalosti. Súd tak pri rozhodovaní o tom, či ustanoví znalca, musí predovšetkým posúdiť otázku, či na posúdenie určitej skutočnosti naozaj treba odborné znalosti, alebo napríklad postačia bežné znalosti získané životnými skúsenosťami, prípadne na základe všeobecne známych skutočností (§ 121 O. s. p.). Pri posúdení týchto otázok majú súdy relatívne širokú mieru úvahy, ktorá vyplýva z ich práva rozhodnúť, aké dôkazy sa vykonajú (§ 120 ods. 1 O. s. p.), a ktorá je preskúmateľná v následnom inštančnom postupe. Potom je logické, že ak súd ustanovil znalca, pretože došiel k názoru, že odborné vedomosti sú potrebné, nemôže v neskoršom štádiu konania nahradiť odborné závery úradného znaleckého posudku vlastnou úvahou, pretože by tým v podstate deklaroval, že odborné vedomosti, ktoré pri ustanovení nemal (resp. uznal, že ich nemá), zrazu počas konania nadobudol, čo je ťažko odôvodniteľné. Aj úradný znalecký posudok však podlieha voľnému hodnoteniu dôkazov (v tomto zmysle judikát R 21/1981), čo znamená, že súd môže preskúmať jeho správnosť (napríklad správnosť skutkových predpokladov, z ktorých vychádza, logickosť a presvedčivosť jeho záverov), avšak prípadné výhrady musí odstrániť postupom predpokladaným v § 127 O. s. p.

Postavenie súkromného znaleckého posudku je však celkom odlišné. Predovšetkým ho súdu predkladá účastník konania, a to bez toho, aby súd predtým uvažoval nad tým, či na posúdenie skutočností, na ktorých posúdenie účastník znalecký posudok predložil, vôbec treba odborné znalosti. Z tohto podstatného rozdielu potom vyplýva, že súd môže nahradiť odborné závery obsiahnuté v súkromnom znaleckom posudku za podmienky, že dospeje k záveru, že na ich posúdenie netreba odborné znalosti. Nemožno totiž apriórne vychádzať z toho, že každá činnosť znalca je vždy a výlučne len aplikáciou odborných znalostí, ktoré sú bežnej verejnosti (napríklad sudcovi) nedostupné. Práve naopak, znalec sa na objednávku účastníka môže v znaleckom posudku zaoberať aj relatívne triviálnymi otázkami (v extrémnom prípade napríklad nie je vylúčené zadať znalcovi z odvetvia matematiky znalecký posudok na zistenie jednoduchého súčtu alebo súčinu). Ak by sa akceptoval názor žalobkyne, že súd nemôže nahradiť takýto znalecký posudok vlastnou úvahou (i keď rozhodnutia, na ktoré sa žalobkyňa odvolávala, sú v tomto smere nepoužiteľné, pretože sa týkajú situácie prieskumu správnych rozhodnutí súdmi v správnom súdnictve, nie oprávnenia súdov ako primárnych zisťovateľov skutkového stavu v občianskom súdnom konaní), znamenalo by to v podstate, že by sa absolutizovala sila tohto dôkazu, pretože by ho (kam zrejme žalobkyňa smeruje) bolo možné vyvrátiť jediným znaleckým posudkom podľa § 127 O. s. p. To je však v zjavnom rozpore so zásadou voľného hodnotenia dôkazov výslovne upravenou v § 132 O. s. p., ktorá vylučuje priznanie apriórnej dôkaznej sily ktorémukoľvek dôkaznému prostriedku. Podľa názoru súdu tak súd v prípade súkromného znaleckého posudku môže preskúmať nielen tie otázky,

ktoré môže beztak skúmať aj pri znaleckom posudku úradnom (skutkové východiská, logickosť záverov apod.), ale aj otázku, či sú vôbec potrebné odborné znalosti na posúdenie tých skutočností, ktoré sa v súkromnom znaleckom posudku posudzujú. Ak súd dospeje k záveru, že v skutočnosti žiadne odborné znalosti nie sú potrebné, môže pokojne nahradiť odborné závery súkromného znaleckého posudku vlastnou úvahou, pravda, za rešpektovania ostatných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (najmä riadneho hodnotenia dôkazov a riadneho odôvodnenia rozhodnutia).

c) Súd po preskúmaní znaleckého posudku č. 1/2014 konštatuje, že sa v ňom len čiastočne posudzujú také skutočnosti, na ktoré treba odborné znalosti. Navyše podľa názoru súdu tento posudok vychádza čiastočne z iného skutkového stavu, než bol zistený v tomto konaní, ďalej vychádza z apriórneho právneho hodnotenia určitých skutočností, ktoré znalci vonkoncom neprislúcha, a ako celok je vo vzťahu k preukázaniu majetkovej škody žalobkyne a jej súvisu s nesprávnym úradným postupom nepreskúmateľný. Preskúmateľnosť a overiteľnosť odôvodnenosti je však v zmysle § 17 ods. 6 piatej vety zákona č. 382/2014 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov jednou zo základných požiadaviek na znalecký posudok.

Pri výpočte zvýšených mzdových nákladov znalecký posudok vychádza v podstate z jednoduchých „trojčlenky“, pri ktorej analyzuje potrebu zvýšeného pracovného času na jednotlivé úkony, ktoré (podľa znalca) súvisia s nesprávnym úradným postupom, a následne takto zistené zvýšenie potrebného pracovného času prepočíta na počet zamestnancov, ktorí tomuto pracovnému času zodpovedajú. Zoznam úkonov, ktorých časovú náročnosť znalec bral do úvahy, je na s. 17 až 20, z ktorých vyplýva, že znalec skúmal časovú náročnosť rôznych telefonických a mailových zisťovaní, urgencie, podávanie rôznych žiadostí o informáciu o stave konania a sťažností (za obdobie medzi 2. júlom 2009 a 25. májom 2011), úhrady poplatkov, spracovania písomností zo súdov, overovania bonity dlžníka a komunikácie s ním a overovania prijatie elektronického podania. Súd nespochybňuje mechanizmus určenia časových náročností týchto úloh, ani metodiku ich prepočtu na počet zamestnancov. Zo žiadnej časti znaleckého posudku však nie je zrejmé, ako znalec dospel k záveru, že práve tieto činnosti boli v súvislosti s tvrdeným nesprávnym úradným postupom. Inak povedané, nie je zrejmé, prečo táto zvýšená potreba pracovného času nemohla nastať aj v prípadoch, ak by súd všetky žiadosti vybavil v zákonnej lehote. To platí osobitne pre položky

- „overovanie skutočností, či súd rozhodol“ a „overovanie skutočností ako súd rozhodol“, medzi ktorými je navyše ťažko zistiteľný obsahový rozdiel (podľa názoru súdu je ťažko predstaviteľné zisťovanie skutočností, ako súd rozhodol, bez toho, aby sa zistilo „či“ rozhodol); zo znaleckého posudku nie je vôbec zrejmé, či znalec skúmal, v akom časovom odstupe od začatia konania žalobkyňa overovala uvedené skutočnosti - aj v prípade, že by súd vydal poverenie v 15. deň od doručenia žiadosti, mohlo určitý čas trvať jeho doručenie exekútorovi a jeho informovanie žalobkyne, pričom žalobkyňa medziasom mohla overovať a urgovať jeho vydanie, hoci takáto urgencia sa vo výsledku mohla ukázať ako úplne neopodstatnená;

- „úhrada poplatkov“ (nie je vôbec zrejmé akých), na ktoré bola žalobkyňa povinná okamihom podania žiadosti súdneho exekútora, a teda úplne bez ohľadu na ďalší priebeh konania (prieťahový či neprieťahový); z logiky veci exekučný súd začal o žiadosti konať až po úhrade súdneho poplatku a až po tejto úhrade mohlo dôjsť k prieťahom a nesprávnemu úradnému postupu, preto nie je vôbec zrejmá príčinná súvislosť činnosti potrebnej na úhradu poplatkov s tvrdenými prieťahmi,

- „spracovanie reakcie súdu“, pri ktorých platí to, čo v prvej zarážke, t. j. že nie je zrejmé, z akých podkladov znalec vychádzal, pretože súd mohol reagovať aj na sťažnosť/urgenciu podanú omylom (v dôsledku nevedomosti žalobkyne o vydaní poverenia, ako bolo vysvetlené v prvej zarážke) v konaní, v ktorom v skutočnosti k prieťahom na strane súdu nemuselo dôjsť,

- „urgovanie vydania rozhodnutia“ a „urgencie a spracovanie sťažnosti na postup súdu“, kde znalec absolútne neodôvodnil, prečo práve činnosti uvedené na s. 18 a 19 považoval za „zapríčinené“ nesprávnym úradným postupom, navyše sa podľa súdu niektoré z týchto činností prekrývajú s inými už započítanými na s. 17 (napr. na s. 18 a 19 sa uvádzajú rôzne žiadosti o informácie o stave konania, pričom nie je zrejmé, aký je rozdiel oproti položke „overovanie skutočností, či súd rozhodol“ na s. 17); navyše, z tabuľky na s. 18 až 20 znaleckého posudku vyplýva, že len niektoré z týchto úkonov sa mohli týkať tu prerokúvanej veci, pretože okrem veci 15 Er 595/2010 sa všetky ostatné veci skončili vydaním poverenie pred prvým posudzovaným úkonom uvedeným v tejto tabuľke - „02.07.2009 žiadosť o informáciu“.

Celkovo tak možno v tejto časti skonštatovať, že až na tri úkony (sťažnosť na prieťahy) nemožno zo znaleckého posudku nijakým spôsobom zistiť, prečo sú zvýšené mzdové náklady dôsledkom tvrdeného nesprávneho úradného postupu, a nie celkom jednoduchým a logickým dôsledkom skutočnosti, že žalobkyňa sa jednoducho v rokoch 2009 až 2011 rozhodla uplatniť a vymáhať obrovské množstvo

nárokov voči svojim dlžníkom, čo si nevyhnutne vyžiadalo zvýšenú administráciu a s ňou spojené náklady. Inak povedané, zo znaleckého posudku nemožno (snáď až na tri vyššie uvedené položky) nijako zistiť, či by k týmto zvýšeným nákladom nebolo došlo aj v prípade, že by sudy vydali všetky poverenia na vykonanie exekúcie presne v zmysle žiadostí žalobkyne a v zákonnej 15dňovej lehote. Pokiaľ ide o tri položky „sťažnosť na prieťahy“, zostali jednak nepreukázané (ich podanie žalobkyňa nepreukázala a z oboznámených exekučných spisov nijako nevyplývali), jednak je ich časová náročnosť (celkovo 30 minút na jeden súd) vo vzťahu k jednotlivým veciam (z počtu žalôb podaných žalobkyňou na nesprávny úradný postup v exekučných konaniach na Okresnom súde Galanta, ktoré boli prikázané tunajšiemu súdu, možno usúdiť, že len na tomto súde sa viedlo približne 1.400 exekučných vecí, ktorých sa táto sťažnosť na prieťahy mohla týkať; keďže 30 minút je 1.800 sekúnd, pripadá na jednu vec čas približne 1,29 sekundy, čo je nákladovo úplne zanedbateľná položka).

Rovnaké výhrady možno proti znaleckému posudku vzniesť, aj pokiaľ ide o výpočet škody v podobe zvýšených nákladov na poštovné, tlač a správu informačného systému, keďže z neho vôbec nie je zrejmé, prečo by takéto zvýšenie nemohlo byť celkom logickým dôsledkom faktu, že žalobkyňa jednoducho v danom období vo zvýšenej miere pristúpila k uplatňovaniu a vymáhaniu svojich nárokov. Navyše, v tejto časti pôsobí znalecký posudok skôr dojmom primitívnej účtovnej trojčlenky, keď na s. 34 až 42 úplne mechanicky vypočítava rozdiel medzi skutočnými nákladmi (!) zistenými z faktúr od tretích osôb za poštovné, tlač a správu informačného systému a takto zistené zvýšenie následne úplne mechanicky delí „počtom obchodných prípadov“, teda v podstate počtom vymáhaných nárokov žalobkyne v príslušnom roku (pričom z celého znaleckého posudku sa nedá zistiť, odkiaľ sa znalec k týmto počtom „obchodných prípadov“ dopočítal). To všetko úplne bez toho, aby sa vôbec zaoberal banálnou otázkou, ako je preukázané, že celé zvýšené náklady išli len na tie „obchodné prípady“ - exekučné konania, z ktorých žalobkyňa uplatňuje náhradu škody, a nie napríklad na rozposielanie s týmito konaniami nesúvisiacich písomností (napríklad súkromných) (poštovné), na tlač úplne nesúvisiacich propagačných materiálov (náklady na tlač) alebo na inštaláciu lepšieho či výkonnejšieho počítačového systému „len tak“, z rozmaru žalobkyne (navyše znalec vôbec nevyhodnotil, či z úpravy počítačového systému nemala žalobkyňa trvalý prospech, ktorý by časť nákladov kompenzoval). Ak v tejto časti vôbec možno znaleckému posudku priznať vôbec nejakú logickú úvahu, o čom súd pochybuje, ide podľa názoru o typický prípad logickej chyby „post hoc ergo propter hoc“, teda keď sa z časovej súvislosti dvoch javov (zvýšená exekučná aktivita a zvýšené náklady) automaticky vyvodí ich príčinná súvislosť.

d) Zo všetkých týchto dôvodov dospel súd k záveru, že predložený znalecký posudok preukazuje nanajvýš tak fakty v ňom uvedené (skutočnosť, že u žalobkyne došlo v rokoch 2009 až k zvýšeniu mzdových nákladov a nákladov na poštovné, tlač a správu počítačového systému), no v žiadnom prípade nepredstavuje dôkaz príčinnej súvislosti týchto zvýšených nákladov s tvrdým nesprávnym úradným postupom. Na základe toho súd podľa § 132 v spojení s § 120 ods. 1 O. s. p. (dôkazné bremeno žalobkyne) dospel k záveru, že vznik škody v príčinnej súvislosti s tvrdým nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Galanta nebol dokázaný.

Právne vec súd posúdil takto:

I. O procesných otázkach

6. Podaním z 25. januára 2016 žalobkyňa navrhla prerušenie konania. Súd preto uznesením vyhláseným na pojednávaní 26. januára 2016 všetkým prítomným účastníkom (§ 168 ods. 1 O. s. p., písomné vyhotovenie pod č. k. 6 C 195/2014-75). Vyhlásením tohto výroku uznesenia (aj keď nebolo písomne vyhotovené) sa ním súd stal viazaný (§ 170 ods. 1 O. s. p.), a to bez ohľadu na to, že nie je právoplatné, a musel vychádzať z jeho existencie a obsahu. Ako už bolo uvedené, žiadna norma Občianskeho súdneho poriadku pritom nepriznáva návrhu podľa § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p. odkladný účinok na ďalší postup súdu. Žiadne ustanovenie tak neurčuje, že predpokladom pokračovania v konaní je, aby uznesenie o zamietnutí návrhu na prerušenie konania nadobudlo právoplatnosť (O. s. p. to pritom na niektorých miestach robí, pozri napr. § 96 ods. 2 za bodkočiarkou). Taký výklad by bol koniec koncov v rozpore so zásadou, že ochrana práv má byť rýchla a účinná, pretože by umožňoval jednej strane sporu bezdôvodnej preťahovať konanie a tým mariť uplatnenie práva druhej strany na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov. Preto súd ihneď po vyhlásení uznesenia, ktorým návrh na prerušenie zamietol, mohol pokračovať v pojednávaní a mohol vydať meritórne rozhodnutie. Pokiaľ by odvolací súd dospel k inému záveru o prípustnosti vedľajšieho účastníctva, nič mu nebráni v odvolacom konaní vyvodiť z toho dôsledky aj pre meritórny rozsudok vo veci.

II. O merite veci

7. Žalovaná vznesla proti žalobám niekoľko procesných námietok, a to najmä:

- nezrozumiteľnosť žalôb,
- nesprávne predbežné prerokovanie nárokov.

Podľa názoru súdu žaloby nemožno považovať za nerozumiiteľné ani za zmätočné. Je pravdou, že sa v nich vyskytujú chyby (pravidelné uvádzanie jedného dátumu narodenia, nesprávne časové súvislosti exekučných konaní), no ako celok je z obsahu žalôb zrejmé, v akom konaní a čím mala žalobkyni vzniknúť škoda a nemajetková ujma a v akej výške sa domáha ich náhrady. Trvať napr. striktne na uvedení spisovej značky súdu za stavu, že sú známe spisová značka exekútora, údaje o povinnom, vymáhanom nároku či exekučnom titule by podľa názoru súdu bolo nadmerným formalizmom. Vzhľadom na to súd žaloby žalobkyne neodmietol, ale ich prerokoval meritórne.

Rovnako súd považoval žaloby za meritórne prerokovateľné aj čo do vymedzenia nároku. Nie je totiž povinnosťou žalobcu právne kvalifikovať svoj nárok, ale uviesť skutkové okolnosti, na ktorých ho zakladá (porov. napr. 5 Cdo 196/2009). Tieto náležitosti žaloba obsahovala (obsahovala popis úradného postupu - exekučného konania, ktorý bol podľa žalobkyne nesprávny, ako aj uvedenie toho, v čom je nesprávny) a je povinnosťou súdu právne tieto skutočnosti kvalifikovať a na základe toho o žalobe rozhodnúť.

Súd už skutkovo ustálil, že považuje žiadosť o predbežné prerokovanie nárokov za podanú 23. apríla 2012. V zmysle § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. (v znení účinnom do 31. decembra 2012, t. j. v čase podania žiadosti o predbežné prerokovanie a aj v čase uplynutia tam uvedenej lehoty) platilo, že príslušný orgán mal 6 mesiacov na to, aby uspokojil uplatnený nárok mimosúdne. Podľa názoru súdu z ustanovenia § 15, ani § 16 ods. 1 cit. zákona nemožno vyvodiť žiadne ďalšie náležitosti žiadosti o predbežné prerokovanie, ani žiadne ďalšie požiadavky na žiadateľa. Naopak, ustanovenie § 16 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. v cit. znení zaväzuje každého na poskytnutie súčinnosti ústrednému orgánu pri predbežnom prerokovaní nároku. Zákon tak vytvára možnosti pre príslušný ústredný orgán, aby mohol sám a v potrebnom rozsahu vyšetriť všetky okolnosti potrebné pre uznanie či odmietnutie nároku na náhradu škody a podľa názoru súdu nemožno v tomto smere od poškodeného žiadať viac, než že opíše, akým konaním mu škoda mala vzniknúť a uplatňovanú výšku škody.

K predčasnosti žaloby súd považuje za potrebné predovšetkým uviesť, že aj rozhodnutia citované žalovanou vo vyjadrení preukazujú prekonanie pôvodne vysloveného názoru v judikáte R 28/1978 a neskôr v bode 1 judikátu R 20/1981, ktoré považovali predbežné prerokovanie nároku za podmienku konania v zmysle § 103 a 104 ods. 1 O. s. p., ktorej nedostatok je odstrániteľný. Súd sa stotožňuje s názorom, že nedostatok predbežného prerokovania je hmotnoprávnou podmienkou, a to totiž podmienkou žalovateľnosti nároku. Z ustanovenia § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. je totiž zrejmé, že podaním žiadosti o predbežné prerokovanie začína plynúť šesťmesačná lehota na uspokojenie nároku. Citované ustanovenie je tak v podstate lex specialis k § 563 Občianskeho zákonníka o splatnosti nároku (porov. v tomto smere napr. aj rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 4 Co 6/2010, citovaný v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 M Cdo 16/2011), ktorá v tomto prípade - na rozdiel od iných občianskoprávných záväzkov - nastáva až uplynutím šiestich mesiacov od výzvy veriteľa v podobe žiadosti o predbežné prerokovanie nároku.

Splatnosť záväzku je pritom predpokladom jeho žalovateľnosti. Pre posudzovanie podmienok žalovateľnosti záväzku je však v zmysle § 154 ods. 1 O. s. p. rozhodný stav v čase vyhlásenia rozsudku, nie v čase podania žaloby. Súdna prax už v súlade s týmto ustanovením dospela k záveru, že žalobe o splnenie záväzku možno vyhovieť vtedy, ak sa záväzok stal splatný až počas konania, keďže je to v súlade s cit. ustanovením O. s. p. (vyplýva to napr. z R 57/1968). Podľa názoru súdu nemožno pristupovať inak ani k posudzovaniu predbežného prerokovania nároku v zmysle § 15 a nasl. zákona č. 514/2003 Z. z. Nemožno totiž strácať zo zreteľa, že aj právny vzťah medzi štátom ako škodcom, resp. zodpovedným za konanie škodcu (orgánu verejnej moci), a poškodeným je vzťahom súkromnoprávnym (občianskoprávnym, porov. § 25 ods. 1 zákona č. 514/2013 Z. z., tak výslovne aj R 26/2000). Predbežné prerokovanie nároku podľa § 15 a nasl. cit. zákona tak nie je žiadnym osobitným konaním, ale jednou z foriem uplatňovania pohľadávky (nároku), teda výzvy veriteľa (poškodeného) adresovanej dlžníkovi (zodpovednému za škodu) na jej splnenie, ktorou začína plynúť lehota na jej uspokojenie (čo možno nepriamo vyvodiť aj z cit. judikátu R 26/2000, ktorý uznal náklady predbežného prerokovania za civilné príslušenstvo nároku v zmysle § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

V tu prerokovaných veciach súd ustálil, že žiadosti o predbežné prerokovanie nárokov boli žalovanej podané 23. apríla 2012. Aj keď treba uznať, že k 27. septembru 2012 neuplynula ešte šesťmesačná

lehota ustanovená v § 16 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., uplynula najneskôr v októbri 2012, teda celkom zreteľne pred dňom vyhlásenia tohto rozsudku.

Vzhľadom na uvedené dôvody súd nepovažoval námietky žalovanej vo vzťahu k nesprávnemu predbežnému prerokovaniu, resp. predčasnosti žaloby za opodstatnené.

8. Po preskúmaní týchto námietok mohol súd pristúpiť k meritórnemu posúdeniu otázky, či je daná zodpovednosť žalovanej za škodu spôsobenú tým skutkovým dejom, ktorý žalobkyňa vytýka, teda nedodržaním zákonom ustanovenej 15dňovej lehoty na rozhodnutie o žiadosti o vydanie poverenia, resp. na tvrdených prieťahoch v konaní zo strany Okresného súdu Galanta. V zmysle konštantnej judikatúry je všeobecným predpokladom zodpovednosti za škodu 1. existencia nezákonného rozhodnutia (tak ako ho vymedzuje zákon) alebo nesprávneho úradného postupu, 2. vznik škody u poškodeného a 3. príčinná súvislosť medzi nimi.

Ustanovenie § 9 zákona č. 514/2013 Z. z. síce nedefinuje pojem nesprávneho úradného postupu, príkladmo však vypočítava určité konania orgánov verejnej moci, ktoré možno za nesprávny úradný postup považovať. Podľa cit. ustanovenia sa tak za nesprávny úradný postup považuje aj porušenie povinnosti vydať rozhodnutie (v) zákonom ustanovenej lehote alebo zbytočné prieťahy v konaní. Nedodržanie lehoty a zbytočné prieťahy sú tak dva osobitné druhy nesprávneho úradného postupu a ich existenciu treba posúdiť osobitne.

9. Podľa § 44 ods. 2 druhej vety Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. mája 2010 platilo, že ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu. Zákomom č. 144/2010 Z. z. bola táto veta s účinnosťou od 1. júna 2010 doplnená o dôvetok „táto lehota neplatí, ak ide o exekučný titul podľa § 41 ods. 2 písm. c) a d)“. Exekučným titulom podľa § 41 ods. 2 písm. c) Ex. poriadku sa podľa znenia účinného do 31. mája 2011 rozumeli vykonateľné rozhodnutia rozhodcovských komisií a zmiery nimi schválené. Žalobkyňa vo svojej žalobe tvrdí, že v tomto písme nešlo o rozhodcovské rozsudky, ale o rozhodnutia komisií podľa predošlých predpisov o rozhodovaní pracovnoprávných sporov. Podľa názoru súdu však tomuto stanovisku nemožno prisvedčiť.

10. Je pravdou, že znenie ustanovenia § 41 ods. 2 písm. c) Ex. por. v znení účinnom do 31. mája 2011 je z hľadiska terminológie používanej v zákone č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní mäťúce („rozhodcovská komisia“ vs. „rozhodcovský súd“), čoho dôvodom je zrejme doslovné prebratie ustanovení bývalého § 274 Občianskeho súdneho poriadku v znení účinnom do 31. septembra 1995 upravujúceho takzvané iné tituly výkonu rozhodnutia. Žalobkyňa však opomína, že ňou citované ustanovenie § 207 ods. 1 Zákonníka práce č. 65/1965 Zb., ktoré zakladalo právomoc rozhodcovskej komisie rozhodovať spory v pracovnoprávných vzťahoch, bolo zrušené zákonom č. 3/1991 Zb. už s účinnosťou od 1. februára 1991. Podľa súdu nemožno predpokladať, že by zákonodarca v právnom predpise z roku 1995 (Exekučný poriadok) vyhlásil za exekučné tituly rozhodnutia orgánov, ktorých právomoc zanikla už štyri roky predtým (porov. čl. 5 ods. 3 zákona č. 3/1991 Zb.). Navyše treba dať za pravdu žalovanej, pokiaľ poukazuje na autentický výklad zákonodarcu vo vzťahu k § 41 ods. 2 písm. c) a d) Ex. por. Čl. III bod 2 zákona č. 144/2010 Z. z., ktorým sa novelizoval § 44 ods. 2 Ex. por. o dôvetok citovaný vyššie, bol do tohto zákona včlenený v procese prerokovania v Národnej rade SR v rámci spoločnej správy výborov. V odôvodnení tohto bodu v spoločnej správe výborov sa uvádza doslovné toto (zvýraznenie pridané): „Prax ukázala, že lehota na poverenie exekútora v prípadoch, ak exekučným titulom je notárska zápisnica alebo rozhodcovský rozsudok bola výraznou prekážkou na to, aby súdy mohli objektívne posúdiť zákonnosť exekúcie, najmä v prípade existencie dôvodov podľa § 45 ods. 1 písm. c) zákona č. 244/2002 Z. z.“ Podľa názoru súdu z citovanej časti odôvodnenia zreteľne vyplýva, že účelom doplnenia § 44 ods. 2 Ex. por. bolo odstránenie lehoty na rozhodovania o vydaní poverenia v tých prípadoch, kedy bol exekučným titulom rozhodcovský rozsudok, a že práve tento účel bol v texte zákona doplnený nie slovným označením tohto exekučného titulu („rozhodcovský rozsudok“), ale odkazom na § 41 ods. 2 písm. c) Ex. por. Za týchto okolností je súd presvedčený, že najneskôr týmto okamihom zákonodarca prejavil jednoznačnú vôľu podradiť pod pojem „vykonateľné rozhodnutia rozhodcovských komisií“ rozhodcovské rozsudky v zmysle zákona č. 244/2002 Z. z. Z toho potom vyplýva, že je opodstatnená námietka žalovanej, že 15dňová lehota ustanovená v § 44 ods. 2 Ex. por. na vydanie poverenia sa na rozhodcovské rozsudky nevzťahovala už od 1. júna 2010, a nie až od 1. júna 2011, ako to tvrdí žalobkyňa.

11. V prerokúvanej veci bolo skutkovo zistené, že

- v konaní sp. zn. 13 Er 3/2009 súdny exekútor podal žiadosť o vydanie poverenia pred 1. júnom 2010 (konkrétne 8. januára 2009), a bolo jej vyhovené v 15dňovej lehote uvedenej v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku (poverenie bolo vydané 16. januára 2009),

- v konaní sp. zn. 15 Er 595/2010 súdny exekútor podal žiadosť o vydanie poverenia po 1. júni 2010 (konkrétne 23. júna 2010), v dôsledku čoho sa na konanie exekučného súdu vôbec nevzťahovala zákonná 15dňová lehota,

- v konaní sp. zn. 25 Er 790/2008 súdny exekútor podal žiadosť o vydanie poverenia pred 1. júnom 2010 (konkrétne 11. novembra 2008), a bolo jej vyhovené v 15dňovej lehote uvedenej v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku (poverenie bolo vydané 13. novembra 2008),

- v konaní sp. zn. 25 Er 844/2008 súdny exekútor podal žiadosť o vydanie poverenia pred 1. júnom 2010 (konkrétne 1. decembra 2008), a bolo jej vyhovené v 15dňovej lehote uvedenej v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku (poverenie bolo vydané 3. decembra 2008).

V dôsledku toho možno konštatovať, že k nesprávnemu úradnému postupu v podobe nevydania rozhodnutia v zákonom ustanovenej lehote v uvedených konaniach Okresného súdu Galanta vôbec nedošlo. To samozrejme bez ďalšieho nevylučuje možnosť, že v konaní sp. zn. 15 Er 595/2010 došlo k prietahom.

12. V tejto súvislosti sa však súd nestotožňuje s námietkou žalovanej, že nie je v právomoci súdu konajúceho o nároku podľa zákona č. 514/2003 Z. z. posúdiť otázku, či v inom súdnom konaní došlo či nedošlo k prietahom v konaní. Je pravdou, že podľa § 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom od 1. januára 2013 platí, že pri posudzovaní nesprávneho úradného postupu súdu spočívajúceho v porušení povinnosti urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, v nečinnosti pri výkone verejnej moci alebo v zbytočných prietahoch v konaní možno vychádzať len z výsledkov vybavenia sťažnosti na prietahy, žiadosti o prešetrenie vybavenia sťažnosti na prietahy, z právoplatného rozhodnutia vydaného v disciplinárnom konaní, ktorým sa rozhodlo o tom, že sudca sa dopustil disciplinárneho previnenia, ktoré má za následok prietahy v súdnom konaní, právoplatného rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorým sa rozhodlo, že bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov alebo z právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti, ktorým Ústavný súd Slovenskej republiky konštatoval, že sa porušilo právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Podľa názoru súdu sa však nároky žalobkyne, ktoré odvodzuje z nesprávneho úradného postupu v rokoch 2010 a 2011, musia spravovať právnu normou obsiahnutou v § 9 cit. zákona v tom znení, aké bolo účinné do 31. decembra 2012. Opačný postup by podľa názoru súdu znamenal neprípustnú retroaktivitu, pretože žalobkyňa v čase, kedy k nesprávnemu úradnému postupu malo dochádzať, nemohla nijako predpokladať (§ 9 cit. zákona to na rozdiel od § 6 ods. 1 a 2 nevyžadoval), že na uplatnenie nároku na náhradu škody musí využiť dostupné prostriedky nápravy v podobe sťažnosti predsedovi súdu či sťažnosti Ústavnému súdu SR. Späťne pritom žalobkyňa tieto sťažnosti podať nemôže. Žalobkyňa tak v roku 2010 a 2011 postupovala s dôverou v existujúci právny stav, ktorý podanie takýchto sťažností nevyžadoval, a preto nemôže byť následnou zmenou právnej úpravy účinnou od 1. januára 2013 v tejto dôvere bezdôvodne sklamaná.

Znenie § 9 ods. 1 cit. zákona účinné do 31. decembra 2012 tak neobsahovalo žiadnu požiadavku, aby existencia prietahov bola deklarovaná iným príslušným orgánom. To ostro kontrastuje s už citovanými ustanoveniami § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 514/2003 Z. z., ktoré v prípade nezákonného rozhodnutia výslovne požadovali, aby nezákonnosť bola vyslovená príslušným orgánom, a tým túto otázku výslovne vylučovali z posúdenia súdom pri rozhodovaní o nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Podľa názoru súdu tak treba vychádzať z názoru, že ak by zákonodarca skutočne chcel vylúčiť, aby si súd mohol otázku zbytočných prietahov v konaní (ktoré sú v § 9 ods. 1 výslovne uvedené ako jeden druh nesprávneho úradného postupu, pričom nie je nijako obmedzené, že by malo ísť len o prietahy v správnom či nesúdnom konaní) posúdiť ako otázku predbežnú, bol by do § 9 už v znení do 31. decembra 2012 zaradil podobné ustanovenie, aké je obsiahnuté v § 6 ods. 1 cit. zákona. Tým, že tak neurobil (a že tak urobila až novela v roku 2012 účinná od 1. januára 2013) podľa názoru súdu odôvodňuje záver, že skúmanie otázky, či v súdnom konaní dochádzalo k zbytočným prietahom, do 31. decembra 2012 z právomoci súdu vylúčené nebolo.

Taký záver napokon vyplýva aj z § 135 ods. 1 a 2 O. s. p., ktoré výslovne vylučujú, aby si súd ako prejudiciálnu otázku posúdil trestnosť činu a vinu páchatel'a, osobný stav, vznik a zánik spoločnosti a zápis základného imania. Odsek 2 tohto paragrafu naopak výslovne ustanovuje, že všetky ostatné otázky, o ktorých patrí rozhodnúť inému orgánu, si súd môže posúdiť sám. Súd si tak napríklad môže posúdiť otázku právoplatnosti súdneho rozhodnutia (v rámci čoho môže napríklad aj preskúmať

otázku zákonnosti doručovania) či obsahovej vykonateľnosti súdneho rozhodnutia, vrátane rozhodnutia odvolacieho či dovolacieho súdu, pričom o tomto oprávnení súdu neboli v súdnej praxi nikdy pochybnosti (ustálená judikatúra, porov. za všetky napr. judikáty R 21/1981 alebo R 27/1984). Prítom § 159 ods. 2 O. s. p. vyhlasuje výrok právoplatného rozsudku za záväzný pre každý orgán, teda aj pre súd rozhodujúci o zastavení exekúcie; napriek tomu judikatúra opísanú prieskumnú právomoc exekučnému súdu priznáva. Naopak, žiaden právny predpis neustanovuje, že by bol priebeh iného súdneho konania nepreskúmateľný iným súdom. Odlišný je samozrejme účel a povaha tohto prieskumu.

13. Tým sa nevytvára, ako sa mylne domnieva žalovaná, akási absurdná situácia spočívajúca jednak v tom, že „nižšie“ súdy by preskúmali postup súdov vyšších, a jednak v tom, že by existovalo viacero orgánov oprávnených preskúmať prieťahy. Takmer vždy existuje „viacero orgánov“, ktoré sú oprávnené riešiť určitú otázku, pretože z ustanovenia § 135 ods. 2 O. s. p., že súd je oprávnený riešiť otázku, o ktorej inak patrí rozhodnúť inému orgánu. Vždy tak existuje minimálne iný príslušný orgán a súd. Podstatným rozdielom medzi nimi je však práve v tom, že súd je oprávnený riešiť danú otázku vždy len ako otázku prejudiciálnu (predbežnú), teda nikdy nie vo výroku svojho rozhodnutia záväzne pre iné osoby než pre účastníkov. Tak je tomu aj pri posudzovaní existencie zbytočných prieťahov v súdnom konaní: súd konajúci podľa zákona č. 514/2003 Z. z. nemá právo výrokom deklarovať, že k prieťahom dochádza alebo došlo, a už vôbec nie nariadiť opatrenia na ich odstránenie (čo patrí predsedovi súdu alebo Ústavnému súdu SR), ale vždy len posúdiť si ich existenciu ex post ako prejudiciálnu otázku pri posudzovaní, či je splnený jeden z predpokladov náhrady škody podľa uvedeného zákona - nesprávny úradný postup. Celá koncepcia zákona č. 514/2003 Z. z. ako zákona o náhrade škody je postavená na poskytnutí prostriedkov následnej reparácie, resp. satisfakcie za už nastalé porušenia práva, nie dozorných (dohľadových) prostriedkov umožňujúcich zasahovať do prebiehajúcich konaní. Jediné Ústavný súd SR alebo predseda súdu je oprávnený autoritatívne (vo výroku svojho rozhodnutia) deklarovať, že k prieťahom dochádza, a nariadiť v prebiehajúcim konaní opatrenia na ich odstránenie; naopak, ani jednému z nich nepatrí právo odškodniť sťažovateľa za utrpenu škodu (účel primeraného finančného zadosťučinenia v peniazoch, o ktorom môže Ústavný súd SR rozhodnúť, nie je nahrádzať škodu). Právomoc Ústavného súdu SR a tiež predsedu súdu je daná len v prebiehajúcich konaniach (konštantná judikatúra ÚS SR, napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 104/03, vo výsledku zhodne aj I. ÚS 235/03, č. 352/2003 ZNaU, I. ÚS 6/03, I. ÚS 16/04, z posledného obdobia potom napríklad III. ÚS 557/2013 a IV. ÚS 307/2013). Naopak, právomoc súdu konajúceho podľa zákona č. 514/2003 Z. z. je daná až ex post, po vzniku škody, ku ktorej dochádza až v dôsledku (teda aj v časovej následnosti) po nesprávnom úradnom postupe, teda ex post. Z uvedených dôvodov neobstojí ani námietka žalovanej, že by Ústavný súd SR musel sťažnosti na prieťahy odmietat' kvôli subsidiarite všeobecného súdu - tým, že v právomoci všeobecného súdu nie je deklarovať porušenie práva a urobiť opatrenia na odstránenie ďalšieho porušovania, ale len rozhodnúť o nahradení vzniknutej škody (na čo zasa nie je daná právomoc Ústavného súdu SR), je právomoc Ústavného súdu SR v konaní podľa čl. 127 Ústavy SR a všeobecných súdov v konaní podľa zákona č. 514/2003 Z. z. v skutočnosti komplementárna, nie vo vzťahu subsidiarity. Pokiaľ ide o námietku narušenia inštančného usporiadania súdov, súd poukazuje na to, že medzi súdmi (na rozdiel od orgánov verejnej správy) neplatí vo všeobecnosti princíp subordinácie. Inak povedané, vyššie súdy nie sú vo všeobecnosti nadriadené nižším, pretože Ústava SR v čl. 144 ods. 1 vyhlasuje všetkých sudcov (bez rozdielu druhu súdu) za nezávislých a viazaných jedine zákonom, nie pokynmi vyšších súdov. Prvok nadriadenosti a podriadenosti sa prejavuje len v konkrétnej rozhodovanej veci v podobe viazanosti názorom vyššieho súdu, a aj to v rozsahu ustanovenom zákonom (napr. § 226 O. s. p.). Súd už vyššie uviedol príklady, kedy nižšie súdy (napríklad exekučné) môžu preskúmať postup (doručovanie) alebo rozhodnutie súdov vyšších, čo v doterajšej praxi nikdy nenarazilo na zásadnejší nesúhlas alebo problém.

14. Na základe toho súd dospel k záveru, že nie je vylúčené z jeho právomoci preskúmať otázku, či existovali prieťahy v konaní Okresného súdu Galanta ako exekučného súdu pri rozhodovaní o žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie na základe rozhodcovských rozsudkov v prospech žalobkyne ako oprávnenej. V súlade s judikatúrou Ústavného súdu SR treba pri posudzovaní otázky, či došlo k prieťahom, skúmať tri otázky:

- a) povahu (zložitost') veci,
- b) správanie účastníkov,
- c) postup súdu.

15. V prerokúvanej veci šlo o exekúcie na základe rozhodcovských rozsudkov vydaných stálym rozhodcovským súdom voči spotrebiteľom, a to na základe rozhodcovskej doložky obsiahnutej v zmluve o úvere so spotrebiteľom. Vzhľadom na to, že takéto doložky sa môžu považovať za neprijateľné podmienky v zmysle § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka a tiež vzhľadom na relatívne turbulentný vývoj judikatúry Súdneho dvora Európskej únie vo veciach ochrany spotrebiteľa v danom období (porov. rozsudky citované aj v zamietavých uzneseniach Okresného súdu Galanta) nemožno podľa názoru tunajšieho súdu uvedené veci považovať za právne úplne jednoduché, pretože až do daného času ešte netvoril prieskum rozhodcovských rozsudkov úplne obvyklú a bežnú súčasť agendy exekučných súdov pri rozhodovaní o žiadosti o povolenie exekúcie. To sa prejavovalo najmä požiadavkou na predkladanie spisov rozhodcovských súdov, ich preskúvaním a pod.

16. Správanie účastníkov síce k dĺžke konanie samo osebe neprispelo. Žalobkyňa si však musela byť vedomá, že štát (okresný súd) nemôže mať kapacity na to, aby v krátkom čase spracoval tak obrovské množstvo žiadostí jedného subjektu. Z obsahu exekučných spisov je pritom zrejmé, že minimálne súdny exekútor musel byť na takýto nápad pripravený, čo sa prejavuje napríklad tým, že na zápisniciach, do ktorých bol spísaný návrh na vykonanie exekúcie, je jeho podpis pripojený len formou podpisovej pečiatky alebo naskenovaného faksimile, nie originálne. Je síce pravdou, že je povinnosťou štátu zabezpečiť, aby bola spravodlivosť poskytnutá včas, pričom personálne a materiálne problémy na jeho strane spravidla nie sú dôvodom, ktorý by ospravedlnil porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov. Podľa názoru súdu však uvedené zásady platia pre štandardné situácie, kedy účastník obracajúci sa na súd so svojou vecou nemá dôvod sa zaujímať o pripravenosť súdu na poskytnutie súdnej ochrany v jeho veci. No v prípade, ak sa jedna osoba v priebehu krátkeho času obráti na súdy s enormným množstvom nových návrhov, sa v rámci prevencie (§ 417 ods. 1 Občianskeho zákonníka) musí zaujímať o to, či a v akých podmienkach je súd jeho podania schopný vybaviť, a je povinný akceptovať, že vybavenie jeho vecí nemusí byť tak promptné, ako vybavovanie vecí iných navrhovateľov. Súd je totiž povinný zabezpečiť okrem iného rovnaký prístup k spravodlivosti pre všetkých a žalobkyňa nemohla očakávať, že súd promptne vybaví všetky jej veci na úkor všetkých ostatných. Žalobkyňa tak podľa názoru súdu nemohla rozumne (legitímne) očakávať vybavenie svojich žiadostí v 15dňovej lehote ani v tých prípadoch, v ktorých mala nárok na vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. Za týchto okolností nemohla žalobkyňa z nedodržania tejto lehoty zažiť žiadnu „stratu dôvery v právo a v spravodlivé riešenie vecí“. Za ujmu nemožno považovať ani samo „vyvolanie rizík ohrozujúcich konečné vymoženie pohľadávky“, „vnútorné zásahy do spoločnosti“ (zrejme pocity „frustrácie členov riadiacich orgánov spoločnosti, ako aj u jej majiteľov“), keďže v tomto prípade ide o príliš hypotetické a navonok prakticky nedokázateľné následky. Samo „ovplyvňovanie podnikateľského plánovania a rozhodovania“ je podľa názoru súdu v prvom rade dôsledkom predošlého plánovania a rozhodnutia žalobkyne zahliť exekučné súdy tisícmi vecí v pomerne krátkom čase, v dôsledku čoho tu jednoznačne prichádza do úvahy spoluzavinenie žalobkyne ako poškodenej pri vzniknutom stave (§ 441 Občianskeho zákonníka).

17. I napriek tomu však podľa názoru tunajšieho súdu nemožno postup Okresného súdu Galanta v exekučnom konaní sp. zn. 15 Er 595/2010 považovať za poznačený zbytočnými prieťahmi. Súd pritom poukazuje na judikatúru Ústavného súdu SR, podľa ktorej sa dokonca ojedinelá nečinnosť v období niekoľko mesiacov nekvalifikuje ako zbytočné prieťahy v konaní (porov. napr. IV. ÚS 388/04, III. ÚS 68/09, III. ÚS 279/2013 a v nich citované rozhodnutia). Zo zisteného skutkového stavu je zrejmé, že o žiadosti súdneho exekútora podanej 23. júna 2010 rozhodol súd 25. januára 2011. Celková dĺžka konania tak dosiahla 6 mesiacov, v rámci ktorých súd obstaral spis rozhodcovského súdu, preskúmal ho a vypracoval poverenie. V takýchto konaniach je tak možné identifikovať nanajvýš ojedinelé prieťahy v trvaní niekoľkých týždňov a tieto nemožno kvalifikovať ako prieťahy „zbytočné“ v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.

18. Vzhľadom na to súd dospel k záveru, že v uvedených exekučných konaniach sa Okresný súd Galanta nedopustil nesprávneho úradného postupu v podobe „zbytočných prieťahov v konaní“ v zmysle § 9 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z., čím nie je daný prvý predpoklad zodpovednosti žalovanej za škodu, ktorá mala žalobkyňu vzniknúť. Súd sa preto nemal dôvod zaoberať ani otázkami priznania náhrady nemajetkovej ujmy, ktorej sa žalobkyňa domáhala.

19. Na základe týchto úvah súd všetky žaloby v spojených konaniach zamietol (bod I výroku). Z procesného hľadiska súd len pripomína, že žalobkyňa sa domáhala okrem iného vydania medzitýmneho rozsudku [nie samostatného určovacieho výroku v zmysle § 80 písm. c) O. s. p.] o zodpovednosti

žalovanej. Vydanie medzitimneho rozsudku však z logiky veci prichádza do úvahy len v prípade, že súd žalobe vyhovie (najskôr deklaruje opodstatnenosť jej právneho základu, potom výšku plnenia). Ak súd dospeje k záveru, že už právny základ žaloby nie je opodstatnený, zamietne ju (porov. judikát R 5/2015). Keďže v prerokúvanej veci súd žaloby zamietol, nebol daný dôvod na rozhodnutie o základe veci medzitimným rozsudkom.

III. O trovách

20. O náhrade trov rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 2 O. s. p. Pri vyhlásení rozsudku súd síce žalovanej náhradu trov priznal, pretože mala vo veci plný úspech, no keďže si ich náhradu v trojdňovej lehote nevyčísľila a zo spisu žiadne trovy nevyplývajú, v písomnom vyhotovení rozsudku jej žiadne trovy nepriznal (bod II výroku).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré možno podať do 15 dní od doručenia jeho rovnopisu písomne na podpísanom súde alebo ústne do zápisnice na ktoromkoľvek okresnom súde.

V odvolaní treba popri označení súdu, ktorému je adresované, dátume a podpise odvolateľa uviesť tiež, v akom rozsahu sa tento rozsudok napáda, v čom sa tento rozsudok alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie proti tomuto rozsudku možno odôvodniť len tým, že a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O. s. p., b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O. s. p.), alebo f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.